

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRĂȘOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru streinătate 800 lei
Anunțuri, reclame după tarif.

Fondată la 1888 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Fără o presă națională cinstită și democratică, un popor nu va da niciodată măsura însușirilor lui culturale și politice. Ea și cum ar grăi prin gura streinului.

D-l Brătianu amenință?

Abia sosit dela primirea Suveranului în Capitală — d-l Ion Brătianu a vorbit majorităților sale, cu aerul unui dictator, care vrea și poate face ori-ce în țara aceasta.

A dat o explicație ciudată și îndrăzneță frazei rostite de Suveran la Londra, care constituie un dezacord vădit cu politica d-lui V. Brătianu și a guvernului — spunând că Suveranul ar fi repetat o frază a primarului Londrei, găsind-o fericit exprimată, dar că Regele nu a avut de gând să desavueze guvernul, de oarece putea s'o facă aci la București, nu la Londra.

Enervat, însă, de situația critică în care se zbate guvernul său și de opinia ce s'a format în țară și în streinătate împotriva sa — d-l Brătianu a crezut că poate rosti amenințări la adresa opoziției, amintind că va cere majorităților sale, eșite din furt de urne și fraudă electorală, legi draconice.

Amenințările acestea sânt slăbiciunea dovedită a guvernului său. Oare pe baionete vrea să-și susțină guvernul? Nici la noi, nici aiurea nu s'au găsit destule baionete — în vremurile de azi — să susțină regimurile antipopulare.

Pe semne era nevoie de aceste amenințări ca să se illustreze și mai bine regimul personal din România.

În criza gravă care bântue țara, în izolarea economică și politică în care ne găsim față de statele mari amice — dl Brătianu crede că poate arunca un nou odiu asupra ei, după ce prin înaltul simțământ patriotic și democratic, manifestat de Suverani în streinătate, se risipise o parte din negura ce apasă opinia străinătății despre România Mare.

Regimul liberal de azi este funest. Odios înlăuntru, disconsiderat în afară — el împiedecă consolidarea țării.

Și reprezentantul lui cel mai autorizat crede că poate îngreuna această situație.

La amenințările dlui Brătianu, partidul național a răspuns prin glasul Președintelui său. Dl Iuliu Maniu, întrebat de un redactor al „Adevărului” ce crede despre cuvintele rostite la adresa opoziției de către dl Ion Brătianu, a spus:

„D. Brătianu știe prea bine că nimeni în țara aceasta nu vrea dezordine; dar știe tot atât de bine, că toată țara vrea să scape de guvernarea d-sale. În acest scop, țara cunoaște lămurit că armele politice sânt suficiente și că dezordinea e de prisos.

Dar mai este un lucru pe care îl știe foarte bine d. Brătianu, că... e slab cine amenință și e prost cine se sperie”.

Amenințările dlui Brătianu sunt ridicole, în momentul în care privirile popoarelor Europei se îndreaptă către democrațiile din Anglia și Franța.

Poporul român este suveran și va ști impune și regimului Brătianu respectul drepturilor sale imutabile. Și nu prin revoluție o va face, fiind-că nu se răstoarnă astfel de regim prin violență.

De ce n'am fost la încoronare?

Fiindcă „Regele nu s'a văzut și nu s'a auzit dela războiu încercat. Autoritatea regală a început a fi uitată, de mult ce se afirmă afișarea ministerială”.

Și guvernul liberal apărut că guvernează ca într-o republică al cărei președinte a fost șeful lui”.

Reproducem acestea din „Neamul românesc” sub semnătura dlui N. Iorga.

D-sa măritușește azi ceea ce am crezut todeauna: că partidul liberal, sub scutul autorității regale, a vrut să facă din serbările naționale și din manifestările ce privesc stima și iubirea poporului față de Suveran, arme de politică și de partid.

La aceasta, Partidul național nu s'a putut face complice.

Este dezacord între Rege și guvernul Brătianu?

— Țara l'a constatat; — guvernul vrea să nu știe de declarațiile dela Londra.

Politica de amenințări împotriva Coroanei.

Toată presa română și streină înregistrând cuvântarea Regelui la Guildhal, despre apelul la colaborare a capitalului strein în România, a accentuat desavuarea politicii economice a guvernului Brătianu. Suveranul, în sentimentul general al poporului — minus clică liberală legată de familia Brătianu — a găsit formula care să înlesnească participarea capitalurilor streine la punerea în valoare a bogățiilor țării. Cuvântarea Regelui a fost primită cu o explozie de satisfacțiune generală, iar bărbați politici autorizați au caracterizat-o ca o desavuare a politicii sectare a guvernului Brătianu.

Oficiosul guvernului rămăsese fâstăcit în fața acestei manifestări și încerca timid să așeze din nou cuvintele Regelui și politica d-lui V. Brătianu. Afirmarea oficiosului fu primită cu zimbete de ironie.

Astăzi, după sosirea Suveranului la București, ceea ce vroia să se acrediteze cu timiditate găsește în ministrul de externe eroul care s'o trâmbezeze.

Intr'adevăr, d-l Duca afirmă că Regele este de perfect acord cu politica ministrului de finanțe și că acesta trebuie să fie fericit că însuși primarul Londrei i-a recunoscut condițiunile de participare a capitalurilor streine la noi în țară.

Deci, nu d-l V. Brătianu este cel desavuat ci lumea întreagă, care pe semne nu pricepuse bine discursul Regelui.

Felul cum pune chestiunea ministrul de externe este jignitor pentru Capul statului și o îndrăzneță sfruntare a opiniei publice mondiale.

În cercurile liberale se spune mai mult chiar: anume că Regele va da satisfacție d-lui V. Brătianu și că d-l președinte al Consiliului a întâmpinat la Titu pe Suveran cu exprimarea nedumeririi ce i-a produs desavuarea

dela Londra. Faptul că Suveranul a avut toată atențiunea, în gara de Nord, pentru d-l V. Brătianu este arătat ca un început de afirmare a solidarității Regelui cu politica guvernului.

Intr'adevăr, așa cum se pune chestiunea, nu mai poți avea o orientare după declarațiile dela Londra, ci totul rămâne sub prisma unei politici de culise, ale cărei repercursiuni nefericite nu vor întârzia. să se arate acolo unde influința a acestei politici n'are nici o putere. Dacă d-l V. Brătianu continuă să rămână ministru, fiind că se consideră aprobat de Suveran nu desavuat — atunci nimic nu s'a schimbat, și capitalurile streine vor rămâne în diferite.

De ce s'au mai rostit atunci discursurile dela Londra?

Ce efect va avea declarația ministrului nostru de externe în streinătate, când se va ști că nu este vorba de o capitulare a d-lui V. Brătianu ci dimpotrivă o confirmare a sectarismului său economic și politic.

Nu putem crede că se va putea acredita o astfel de situație care ar avea urmări și mai rele și ar prezenta pe Suveran cenzurat de Brătianu.

D-l Duca încearcă această îndrăzneță poză, uitând datorile cari trebuie să le aibă orice Român bun față de unele manifestațiuni înalte și de ordin superior politic național.

D-l Duca să nu dea lecțiuni de patriotism poporului român, care și-a manifestat bucuria și speranța că nodul gordian românesc a fost tăiat de însuși Suveranul Țării, atunci când s'a arătat ca Rege democratic și ca înțelegător al spiritului popular în care dorește să trăiască, atât în viața economică, cât și politică, în raporturile cu celelalte state. D-l Duca ar face bine să lămurească ce înseamnă publicarea memoriului d-lui V. Brătianu că-

tre consiliul de miniștri — în care își afirmă convingerile contrarii celor afirmate de Regele țării la Londra — aceasta în ajunul sosirii Suveranului.

Neîndoios, guvernul încearcă să dovedească țării că el nu se teme de nimeni și că face ce vrea împotriva cui vrea.

Politica aceasta, dacă va fi tolerată, va arunca asupra întregii țări o lumină tristă; — va arăta lumii că regimurile de clică în România mai pot trăi în disprețul voinței unui întreg popor, care se lasă a fi exasperat de niște orbi și inconștienți politicieni.

Această stare ar contribui mai mult la criza nenorocită, dezastruoasă, în care se zbate țara. Sperăm, însă, că se vor găsi oamenii cari să împiedice mersul către prăpastie al țării întregi.

Regele și politica „democratică” a guvernului

Oficiosul guvernului, în articolul de bun venit adresat Suveranului, scrie:

„În fața acestei lumi (adică a streinătății N. R.) Regele României a dat expresiunea cea mai înaltă și mai strălucită spiritului democratic și pacifist în care România întregită înțelege să-și urmeze opera de consolidare internă și să colaboreze la acțiunea de statornicire a păcii și de întărire a solidarității între popoarele civilizate, dornice de liniște și progres”.

De perfect acord. Atât numai că toate democrațiile occidentale constată, — azi mai accentuat ca ori când — că guvernul Brătianu nu reprezintă, prin metodele sale aplicate de două ani și jum. — spiritul democratic căruia Regele României i-a dat expresiunea cea mai înaltă și mai strălucită.

Vlitorul era cel mai puțin chemat să vorbească despre această înaltă manifestare, fiindcă declarațiile Suveranului în streinătate sânt în dezacord complet cu politica ce apără oficiosul guvernului.

Cătră alegătorii Circumscripției Bocșa-română.

Iubiți alegători,

În seara de 11 Mai, s'a constatat, că peste 3000 de voturi s'au dat pentru candidatul partidului național român. Majoritatea absolută a fost astfel garantată pentru noi.

Partidul liberal n'a putut însă să-și schimbe naravul criminal și tot așa ca și la alegerile din 1922 a organizat echipe de pungași, cari la Darova, Vecchaza, Scăiuș, Duleu și Surducul mare au furat urnele, schimbând biletele roșii ale Partidului nostru cu bilete albe ale candidatului guvernamental.

Suntem pe urma pungașilor, cari v-au furat cel mai sfânt drept al vostru, dreptul de a vota liber și secret, — și nu vom înceta până ce nu veți primi satisfacția cuvenită pentru această nouă crimă la adresa suveranității naționale.

Mai dureros este, pentru orice român cinstit, că Statul român care s'a format cu atâtea jefite și a cărui fundament trebuie să fie clădit pe cinste, pe legalitate și pe libertate, după o existență de abia 5 ani are în sânul său indivizi așa de decăzuți moralmente, cari se pretează să conducă, să îndrume, să aprobe și să acopere hojiile de urne.

O societate și un Stat cari tolerează în funcții publice astfel de indivizi degenerați, nu poate avea nici speranțe de consolidare, nici prospecte de a face din România o organizare în care se înflorească cultura, civilizațiune și libertate cetățenească.

Guvernul d-lui Brătianu, care se razimă pe teroare și furtul de urne trebuie să dispară, așa cum s'au prăbușit toate sistemele politice și din alte țări, bazate pe imoralitate, corupție, presiune, înșelăciune și călcarea în picioare a drepturilor cetățenești.

Alegerea dela Bocșa a dovedit din nou, că numai Partidul național român are rădăcini adevărate în acest ținut și că poporul întreg stă compact sub steagul lui cinstit, învechit în luptele pentru dreptate și libertate. Numai cei terorizați sau cei cumpărați, — de frica plucurilor transparente, — au votat cu partidul liberal, care la o alegere liberă n-ar întruni în această circumscripție nici măcar cele 50 de voturi pentru candidare.

Teroarea desfășurată de 4 săptămâni în această circumscripție de un ministru, 2 subsecretari de Stat, Prefect cu 7 primpretori, însoșiți de toți revizorii, inspectorii, și agronomii regionali și secundari de jandarmerie, — după momelele cu cele mai extravagante promisiuni, după pășuni date din avutul Statului fără drept, lege sau sentință judecătorească, după bani împărțiți de visteria Statului pentru clopote și școli, — după toate acestea în seara de 11 Mai a. c. candidatul guvernamental a rămas în minoritate.

Atunci, în noaptea criminală, introdusă în mod ilegal și anti-constituțional de guvernul d-lui Brătianu, schimbând textul art. 56 din legea electorală printr'un ordin telegrafic, care nici măcar număr nu are, — în noaptea dela 11—12 Mai coerenț, s'au găsit pungașii cari sau pretat de a „salva” situațiunea candidatului guvernamental.

Echipele de pungași au operat în mod admirabil. Dimineața, la 12 Mai, 1000 de voturi roșii au fost schimbate în albe. Cu astfel de mijloace au fost scos ales candidatul guvernului, care va avea pretenția să se numească alesul poporului din circumscripția Bocșa-română.

Iubiți alegători,

Parecă s'au repetat zilele de mare insuficiență națională, care le-am petrecut în mijlocul vostru acum 13 ani la alegerea de deputat a fiertatului meu părinte. Același entuziasm, același devotament, același curaj bărbătesc cu care s'a luptat atunci poporul din circumscripția Bocșa-română împotriva tiraniei maghiare, aceeași dragoste de libertate și legalitate cu același elan ne înfricată l'am găsit la voi și acum în lupta dată contra tiraniei guvernului d-lui Brătianu, de care numai puterea și statornicia voastră, răbdarea și credința către Partidul național român ne va putea scăpa.

Lugoș, 20 Mai 1924.

Al vostru recunoșcător
Calus Brediceanu,
fost ministru.

Mersul trenurilor s'a schimbat dela 1 Iunie a. c.

București — Oradea-Mare — Sighetul Marmăției.

Trenul accelerat 21 capătă numărul 401 și se prelungeste până la Sighet. Pleacă din București la ora 9.30 dim. în loc de 7.20. Are vagoane directe pentru Praga și Carlsbad.

Acest tren, la înapoiere, Nr. 42 sosește în București la ora 9.20 seara.

Trenul de persoane (Nr. 427 fost 401) care pleca din București la 8 dim., va pleca 7.20 dim.

La înapoiere trenul Nr. 428, sosește în București la 9 seara (ora 21).

Trenul de persoane 325 fost 403, București-Oradea-mare, care pleca din București la 3.15 d. a. va pleca cu 5 minute mai târziu adică la 3.20 d. a.

Trenul accelerat 202 fost 24, care sosea la București la 3.35 d. a. va sosi la 3.25 d. a. Deci cu 20 minute mai curând.

Știri din Maramureș

Pentru necredință și periclitatea intereselor școlii a fost destituit din presidenția comitetului școlar prețul Iuliu Ardelean din Borșa.

Ca resturnătoare a păcii sociale în Vișeu de sus a fost transferată la Coștini învățătoarea Elpida Despotides din pedepsă. În fine și pacea socială este ceva.

În comuna Borșa a descins în 29 Aprilie prefectul Mihály Gábor însoșit de d-l subprefect George Dan, ca să ancheteze abuzurile dela primărie, la cari este complice și prețul Iuliu Ardelean. Poporul înfuriat de jafurile vestitei societăți „Pafi-Pafapuf”, a pretins momentana înălțurare a tuturor membrilor primăriei. Va urma o anchetă amănunțită, în urma căreia probabil va avea rol și parchetul. Poporul e în plină revoltă și primăria e izolată, încât administrația stagnează.

În urma crizei de numerar lucrările de butin s'au restrâns și plățile au scăzut, notarii însă au ridicat de parie taxa la 150 lei pentru iscălire contractului. Astfel în Borșa la 1000 butinari angajați cu un contract notarul a perceput 150,000 lei. Așa se pregătesc revoluțiile.

Revărsările de ape în primăvară au stricat hoarele comunelor Petrova, Leordina, Vișeu de

jos și Vișeu de sus. Ultimele comune sunt amenințate cu mănarea prin apă. Lucrările hidraulice efectuate aci de firmele plutășitoare au fost amânate. Dacă acum nu se vor face opere mai solide de protecție, valea Vișeuului va fi ruinată prin povoale. Comunistele hidraulice fac numai „tituluș bibandi” la deplasări, iar administrația este în solda evrellor bogăți.

Ministrul finanțelor a statorit taxa lăsamântară după averea lui Papp Simon în 9 milioane 800,000 lei. Averea fusese inventariată în anul 1921 în preț de 2 milioane lei active și 8 milioane pasive fictive. Frauda fiind dovedită, va avea cuvânt și parchetul.

În vederea segregării averei composesorilor nobili din Borșa prin comitetul agrar, detectivul Ioan Urdea cu Mihály Péter ca agenți a lui D. Rappaport cumpără competențele de lemnoase pe nimic. Astfel înțeleg deputații să reprezinte interesele poporului.

Mania furtului ilustrează viața publică sub regimul competențelor sau cum i se zice la noi „sub oamenii administrației”. Cu regularitate punctulă au urmat furturile: la siguranță, postă, gară și poliție, pentru că orașul să pună papăză pe colac cu 380.000 lei delapidare. Cășierul I. Fornvald a fost numit de prefect dintre slujbașii aruncați pentru neregulele dela C. F. R. în mod „autocrat”.

Correspondență

Știri din Zărnești

O mamă criminală. — Dese furturi de pasări.

Ni se scrie:

În ziua de 27 Aprilie a. c. s'a găsit în Apa Bârșă de lângă Tohanul vechiu, cadavrul unei fetițe (avortată la 7 luni), care după naștere a fost aruncată de mama ei în apă. Plutonierul Muntean Aurel, șeful secției jand. Zărnești urmărind cazul de omor, a reușit ca în ziua de 12 Mai a. c. să descopere pe mama criminală în persoana fetei Maria Gh. Dima din comuna Șinca nouă, servitoare în Tohanul vechiu. Această fiind însărcinată de un tinăr din acelaș sat a născut fetița în Vinerea Paștilor, adică în noaptea de 25 Aprilie în gură la stăpânul ei. După naștere a ascuns corpul fragil al fetiței în pale, unde a rămas până în noaptea de 27 adică 2 zile de unde apoi a fost luat de mama ei și învâlit într'o hârtie, aruncat în apa Bârșă unde s'a găsit în ziua următoare.

Mama criminală, pentru a-și ascunde fapta, nu s'a arătat că este bolnavă, mergând în zilele sărbătorilor de Paști la petrecere. Fiind constrâns de șeful secției, Zărnești plut. Muntean, să fie pusă sub vizită medicală, numita a declarat că ea a săvârșit această faptă, ca să nu mai fie pusă sub vizită medicală. După ce a declarat faptul, a fost ex-cortată la Brașov, spre a fi judecată.

Cam de 2 luni începând, s'au furat o mulțime de paseri din Zărnești și Tohanul vechiu, fără a putea pune mâna pe autorul furtului, până când în cele din urmă plut. Muntean Aurel, șeful secției jand. Zărnești, a reușit a prinde pe acea pasăre, care a fost țiganul Carole Iie, originar din Codlea și domiciliat în Tohanul vechiu. La acesta s'a aflat mai multe paseri în momentul când voia a le vinde. Țiganul a mărturisit că este autorul furturilor de paseri din Zărnești și Tohan. Hoțul a fost înalțat tribunalului Brașov.

Cor.

Concertul simfonic de astăzi seară

D-șoara A. Voileanu la Brașov.

Concertul simfonic III. de astăzi seară (24 Mai seara la ora 8 în sala Teatrului Național), cu care se încheie seria concertelor simfonice din anul 1924, promite a fi un adevărat eveniment muzical. Concertul, spre a se cunoaște feiul de înțepretare și a altor dirigenți, va fi dirijat de d-l Alfred Novac din Sibiu, fost dirigent al operei Române din Cluj.

Programul:
Brahms simfonia No. 2.
Mozart: Concert de pian D-dur, solistă d-șoara Voileanu, profesoară la Conservatorul din Cluj.

Smetana: Uvertura Mireasa vândută.

Îată ce scrie „Hermanns'dtter Zeitung” despre solista d-șoara Voileanu:

„Când vorbești despre artista Ana Voileanu nu poți să fi-o închipui decât înaintea claviaturii pianului, într'o altitudine de visare și inspirație, gata în orice clipă ca la un gest nevăzut să toarne viață, sbucium, furtună și senin în rigidele bucați de os ale instrumentului.

Muzica pentru această mare artistă a noastră este o condiție de viață.

Trăește pentru ea nu putem zice și „prin ea” fiindcă noi n'am ajuns încă să ne putem susținea și aprecia valorile artistice după cum ar trebui. Studiile sale le-a început la Viena, unde a absolvit cu succes eminent Conservatorul de muzică. Voind a se perfecționa, a urmat un an la Berlin, la cunoscutul profesor Martin Krause.

În acest timp a concertat la Berlin și Lipsca, iar presa de acolo a scris critice foarte elogiante la adresa d-șoarei Voileanu.

De prezent e profesoară la Conservatorul de muzică din Cluj. Capricioasa glorie, care e atât de avară cu cei cari umblă după ea, a fost dănică cu artista Voileanu, care n-a căutat o niciodată, dar în drumul ei spre progres a întâlnit o pretulindeni”.

Cum vor putea plăti Germanii datorile de războiu.

Uașul dintre experții americani colonelul Leonard P. Ayres, vice-presedintele băncii Cleveland Trust Company — care a ajutat la planul Joug și Dawes pentru plata datorilor Germaniei — a ținut o conferință la Cleveland, vorbind despre acest plan.

Între altele a spus (cităm după zărele Americane):

„Pentru achitarea datoriei, Germania trebuie să exporteze în fiecare an materiale și marfă fabricată în valoare de cel puțin 2,500,000,000 mărci aur, mai mult decât importează. Ca să facă aceasta, este de lipsă să câștige încă alătele debuseuri (piețe de export) câte avea înainte de războiu. Dar greutatea zace în împrejurarea că celelalte țări nu vreau ca să fie inundate cu marfa germană, iar Germania trebuie să vândă cumva ceea ce fabricază. Lu-mea trebuie să cumpere marfa ei dacă așteaptă ca să-și plătească datorile.

Supravegherea plășilor va fi în sarcina unui comitet care va avea stăta putere, încât în conversatiunile noastre din Paris l'am numit „Regele Lumii”, deoarece va avea control, așazicând, asupra întregii lumi, prin regularea comerțului”.

Una din datorile colonelului Ayres era ca să investigheze averea supușilor germani, plasată în bănci străine. Dânsul singur a constatat că germanii au plasat o sumă egală cu două miliarde de dolari, cea mai mare parte în bănci americane, apoi în bănci din Spania, apoi, o parte foarte neînsemnată, în Anglia.

Vizitatorii târgului de mostra din Budapesta prezentând legitimația de târg, pot călători la întoarcere pe căile ferate române cu o reducere de 50%. Această favoare este valabilă numai oen-tru întoarcere.

Trupa teatrului național din București a dat 2 reprezentații în 17 Mai în Sighet sub conducerea d-lui Ion Morjun în plesa „Ginerele lui Polrier”.

Tipografia „Hermes” anunță scoaterea unui cotidian maghiar în Sighet.

Din Sighet s'a lătit zvonul tendențios, că orașul l'ar fi vândut Cehoslovacilor și va fi evacuat. De mirat este, că a fost crezut, ca posibilitate sub regimului trădătorilor de neam.

D-l Ioan Motaș a inițiat în „Gazeta Maramureșului” o colecție pentru îngrijirea cimiterului eroilor.

Organul Partidului național „Maramureșul” va fi reînființat.

Primăria comunei Burlești a fost destituită în urma anchetei prefectului. Acest început de purificare atât de necesară este rezultatul inspecției făcute de d-l Victor Hodor, care a aflat în-grozitoare neregule în plasa Șugătagului. Când va veni rândul plasei Vișeu, care este un ade-vărat grajd al lui Augias?

În 11 Mai au organizat liceele și școala normală din Sighet un festival cu danșuri naționale. S'au reprezentat piesele scrise de d-l dir. D. Simion: „Valuri” și „Sbucium”. Festivalul se va re-peți și la Vișeu de sus în 18 Mai.

D-na Irina Coman a împărțit la Sf. Paști daruri bolnavilor din Ospiciul de alienați.

La Vișeu de sus a fost transferat din Orhei magistratul I. Vasiliu.

În Brașovul-vechi o casă familiară nouă imediat ocupabilă cu 2 camere, bucătărie și dependințe 220.000 Lei.

În Blumăna mai multe case familiare și locuri virane pentru clădire de vile ieftin de vânzare.

În Scheiu o casă familiară imediat ocupabilă locuință și grădină mică 180.000 Lei.

M. Friedmann
538 1-1 Str. Casteului 47.

Se primesc ceasuri pentru reparat la firma H. Osterstetzer, Târgul grăului 9. 475 6-0

Tocuri și tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii și adulți, deoarece sunt durabile, ușoare și purtarea lor e plăcută.
Lloyd 2583.

Din conferința d-lui Iuliu Maniu

ținută Duminică 11 Maiu la Institutul social român

— Fine —

Cele două aspecte ale problemei.

Din acestea rezultă, că problema minorităților are două aspecte, adică ea trebuie rezolvită din două puncte de vedere: Ea trebuie privită și rezolvită întâi din punctul de vedere al Statului național în înțelesul, ca numărul, importanța culturală, economică și socială a minorităților și influența lor în legislația, administrația, justiția și instrucția publică să nu periclitizeze:

- 1. Existența și integritatea teritorială a Statului național;
- 2. Să nu periclitizeze dăinuirea perpetuă și în acest scop închegarea sufletească și națională a întreg corpului și a întreg Statului național;

3. Să nu corupă spiritul genuin național, tradiția, gândirea și aspirația națională și elementele constitutive ale însușirilor specifice ale poporului alcătuitor de Stat, adică acele izvoare de bogății sufletești și morale care singure dau drept de existență unei națiuni.

Trebuie apoi privită și rezolvată din punctul de vedere al umanității și al respectului față de om ca individ și din punctul de vedere al minorităților etnice de limbă sau de religie, ca personalități colective, cari, numai admițându-le anumite drepturi corporative adică naționale, pot să-și dezvolte însușirile specifice.

Înainte de a trece la examinarea acestei probleme privilegiate din aceste două puncte de vedere—este necesar să înălțăm două echivoce, mai bine zis să clarificăm două chestiuni prealabile.

Am precizat necesitatea unui Stat național și îndreptățirea unității naționale cu motivarea că numai prin ele se pot săvârși însușirile specifice ale unui popor. Echivoce ar putea exista în momentul în care ar fi invocat același argument și de minoritățile etnice de limbă sau de religie în favorul lor și când ar cere și ele un Stat național propriu în același scop.

Cred că este superficial să punem în vederea celor ce ar reclama acest lucru faptul că un astfel de postulat ar duce la pulverizarea forțelor și la reducerea lor până la un grad, unde nu mai folosesc la nimic și este suficient să accentuăm că principiul universal al coordonării pretinde să fie așezată orice valoare a naturii acolo, unde ea poate exista și unde este utilă sau necesară din punctul de vedere al economiei universale. Poporul românesc a fost așezat de soartă aici pe pământul Daciei. Aici s'a format cu limba lui și cu toate însușirile sale. A trebuit pământul de aici, clima de aici, vânturile, apele și codrii de aici ca să i-se formeze limba așa cum este, să i-se dezvolte gustul, fantezia, inteligența și structura fizică, așa cum sunt. El nu poate să și dezvolte aceste însușiri altundeva în mod firesc, decât pe acest pământ.

Dacă poporul românesc nu ar avea aici Statul său național, nu ar avea unde să-și dezvolte și valorifice însușirile sale în serviciul civilizației umane.

Toate celelalte popoare au alt undeva leagănul lor, altundeva s'a format graiul, firea și cugetul lor. Altundeva e pământul și clima, care a dat naștere și calități diferite fanteziei, firii și gândirii lor. Ei au frați de ai lor la leagănul lor. Acolo își fac ei datoria și își indeplinesc mistuina față de civilizația omenescă. Maghiarii pe șesul larg al Dunării și al Tisei, Ger-

manii pe tot cuprinsul imperiului german, Sârbii și Bulgarii în peninsula Balcanică, Rușii în imensul lor imperiu și astfel nimic nu pierde civilizația omenescă, ci din contră câștigă prin cedarea acestui colț al lumii acelor, cărora le-a dat ființă și cari altundeva nu pot exista.

Valoarea unei afirmațiuni.

Mai trebuie să lămurim un echivoc, mai bine zis să reducem la adevărata ei valoare o afirmațiune, care este adeseori folosită de minorități și este des combătută în publicistica noastră.

Se afirmă adică de o parte că Statul nostru este un Stat poliglot și din această afirmație se fac o serie de concluzii în favorul minorităților, iar alții contestă această afirmație și refuză o serie întreagă de drepturi pentru minorități cu motivarea că Statul nostru nu este un Stat poliglot.

Trebuie să constatăm numai decât că țara noastră are o proporție care în 74 la sută este românească, iar în 26 la sută aparține altor popoare. Este deci evident, că populația țării noastre este infiltrată de diferite elemente minoritare, precum eu cred că nu există de altfel o țară în care întreaga populație să aparțină unui singur popor și să vorbească o singură limbă. Din împrejurarea însă că populația vorbește într-o măsură oarecare, diferitele alte limbi, nu urmează că Statul ca organizație socială și politică este poliglot.

Caracterul de poliglot al Statului nu-l dă această împrejurare în sine, ci o serie întreagă de alte împrejurări și unele ca-

lități hotărâtoare în această privință ale minorităților de rasă și de limbă.

Un stat poate fi numit poliglot, dacă minoritățile de rasă, sau de limbă, fiind așezate în masse compacte și în continuitate geografică și având o tradiție proprie plămădită, pe același pământ, ele înșile au contribuit în mod conștient la crearea, organizarea și susținerea aceluia Stat, care prin urmare este în parte o exteriorizare și o manifestare specifică a voinței lor conștiente. Poate fi numit poliglot, mai ales dacă masele populare ale singuraticilor minorități de rasă sau de limbă, în urma raporturilor juste de forțe sociale au îndreptățirea și pot să influențeze prin o largă, nobilă și adevărată democrație, organizarea și conducerea întregii vieți de Stat.

Or, o singură privire aruncată pe harta etnografică a țării românești, o examinare scurtă a tabelelor etnografice și a structurii sociale a singuraticilor minorități de rasă și de limbă din România, va convinge pe fiecare, că nici un popor din țara noastră nu are aceste calități și nu are îndreptățirea, nu poate și, ce e mai mult, nici nu vrea să-și impună voința și caracterul său politic în viața noastră de Stat.

Sub acest raport, ca tradiție și ca conștiință națională și politică, vine în primul rând în considerație poporul maghiar și poporul german. Dintre minoritățile de rasă și de limbă din Statul nostru cea mai numeroasă este poporul maghiar, care însă abia reprezintă 8.6 la sută a întregii populații, dislocat pe un teritoriu de cea, 110 mii km. p. lipsit de continuitate geografică, așezat în enclave, unele, adevărat foarte considerabile, cum sunt județele "săcuțești, într-o masă populară compactă a poporului românesc.

Din structura socială și așezarea geografică a poporului

maghiar, urmează în mod fatal, că o politică democratică, largă și nobilă, înseamnă reducerea importanței sale politice în raport cu masele populare, care îl inconjoară. Fapt care, la vremea sa, a făcut din conducătorii Statului maghiar de odinioară cel mai mari dușmani ai democrației. Pe lângă o adevărată și largă democrație el n'ar fi putut imprima caracterul național maghiar nici măcar Statului lor de odinioară.

Exact acea situație o are poporul german, care reprezintă 4.3 la sută a întregii populații și care este dislocat în mai multe enclave din Ardeal, Banat, Basarabia, Bucovina, adevărat cu o solidă structură socială și într-o stare economică și culturală înfloritoare, dar cu diferite tradiții și trăind în diferite împrejurări, lipsindu-i cu desăvârșire posibilitatea ca pe lângă un sistem democratic de reprezentare să poată influența ori să-și poată impune măcar în parte voința sa politică asupra țării.

Celelalte minorități etnice de rasă, limbă sau de religie, sunt atât de resirate în întreaga țară și reprezintă o forță politică atât de redusă față de restul țării, încât nu pot avea nici îndreptățirea etică, nici puțină fizică de a da un alt caracter Statului nostru, decât cel național român, pe care nu-l permis să-l piardă și pe care nu-l va pierde, chiar luând în seamă toate minoritățile laolaltă, decât prin greșelile istorice sau păcate de moarte pe care le-ar săvârși conducătorii poporului românesc.

O problemă a drepturilor omului.

Dar tot atât de mult greșesc acela, cari negând cu drept cuvânt caracterul poliglot al Statului nostru și stând pe punctul de vedere al Statului național român, voesc să rezolve exclusiv din acest punct de vedere problema minorităților pierzând din vedere, că această problemă, departe de a fi o chestie de-

terminată numai de raporturile de forță politică dintr'un Stat, ea este o problemă a drepturilor omului câștigate prin imense sacrificii ale întregii omeniri, este o chestie a umanității consfințite prin martiriul atâtor suflete mari, în fine este o chestie de utilitate și de rațiune de Stat, nu și de o armonioasă dezvoltare a Statului.

Este o chestiune dela a cărei norocoasă rezolvire depinde utilizarea completă pentru Stat și binele comun a tuturor forțelor etnice, sociale, economice și culturale de orice origine ar fi ele. Peste toate acestea ea a devenit prin hotărârile conferinței de pace, prin tratatul adițional semnat la Paris la 9 Decembrie 1919, și prin hotărârile dela Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918, o chestie de importanță internațională, de la rezolvirea căreia în mod just și rațional nu ne putem sustrage.

Serbările centenarului lui Avram Iancu

Societatea culturală „Astra” din Sibiu va aniversa în vara aceasta o sută de ani dela nașterea eroiului național Avram Iancu. Cu acest prilej se vor organiza mari serbări la Cluj și în Munții Apuseni, patria lui Iancu.

Programul serbărilor, în liniamente generale, este acesta:

În 27 August se va pune piatra fundamentală la monumentul plănuț la Cluj, în memoria lui Avram Iancu.

În 28 August se va inaugura muzeul anilor 1848/49 și casa națională Avram Iancu în Vidra (Munții Apuseni).

În 29 și 30 August se va ține adunarea generală a „Asociațiunii” noastre în Câmpeni.

În 31 August se va oficia un parastas în mormântul lui Avram Iancu, în Tebea, sub gorunul lui Horia.

În 1 Septembrie va fi desvelirea troiței Iancu pe muntele Gâina.

Cultura orezului în Banat

— Interesante date și amănunte asupra terenului irigațiilor și culturii. —

Am vorbit într'un număr trecut despre cultura orezului la noi în țară. Datele le-am reprodus, ca și amănuntele, după un raport al d-lui M. Demetrovici — directorul grădiniilor publice din Timișoara — publicat în „Buletinul Agriculturii” anul 4 Vol. III.—1923 Iulie-Sept. No. 7—9.

Credem interesant să continuăm publicarea acestui raport asupra terenului și irigațiilor ca și asupra culturii orezului în Banat.

Terenul și irigațiile.

Moșia are o suprafață de 1050 jugăre cadastrale și se împarte cum urmează:

Arătura	423 jugăre
Fânețe	42 "
intravilanuri, curți,	" "
șoproane	80 "
Pădure	4 "
Eleșteie	270 "
Pășune	31 "
Drumuri, canale, mării și neproductiv	200 "

Solul este argilos, bogat în humus, cu adâncime variabilă, adeseori mai adânc de 1 metru. Subsolul de culoare cenușie și argilos, nu permite trecerea apei; în partea de SW. se găsește și o față de nisip fin aluvian. Solul argilos greu de lucrat, amestecând se ară, devine tare ca piatra și nu poate fi mărunțit cu nici un fel de uceală. Cultura pământului se face numai cu pluguri sistematice.

Caracterul exploatarea se deosebește de restul moșiilor învecinate, fiind intensiv și indus-

triat. Canalul principal care traversează întreg domeniul, pleacă din râul Bârzava, la 8 km. de comuna Topolia, — la capătul comunei Omor, are nivelul apei sub acel al Bârzavei, — în comuna Topolia nivelul este mai sus ca suprafața solului, așa cum este necesar pentru irigația terenurilor prin inundație. Apa servește mai întâi ca forță mecanică, mișcând morile, coșitorul și măcinătoarele; apoi trece să alimenteze câmpiile de orez eleșteie și în urmă merge la alte 2 mori, la hotarul de Vest al domeniului, după care se varsă iarăși în râul Bârzava.

Pentru a se evita inundațiile, stăvilarul de lângă comuna Omor este astfel construit, încât nu poate trece în canal mai multă apă decât este necesară, și invers; pentru ca inundația Bârzavei să fie evitată, canalul se poate goli ori când prin ridicarea stăvilarelor.

Pe acest domeniu culturale se practică în asolament bienal (tot la doi ani) cu câte 8 tariale.

Anul I: 1. Tutun sau rapiță, 1. Grâu, 3. Măzărice cu ovăz, gunoit, 4. Grâu, 5. Orz cu trifoi, 6. Trifoi, 7. Grâu, 8. Porumb gunoit.

Anul al doilea: 1. Orez, 2. Orez, 8. Ovăz, 4. Grâu, 5. Orez, 6. Orez, 7. Ovăz, 8. Măzărice.

Canalul aduce, dela Aprilie până în August, foarte mult nămol, prin care solul de altfel sărac în materii minerale, obține o îngrășare importantă. În această rotațiune buruienile dispar, iar munca stărpirii pălămidei devine de prisos. Din tariale

lele nivelate și destinate pentru cultura orezului, în întindere totală de 320 jugăre, se cultivă numai cu orez, pentru a se putea face posibilă rotațiunea rațională de mai sus.

O tablă (tarla) are o întindere de 40 jugăre și se împarte în 20—46 parcele de câte 1—1¹/₂ jugăre, despărțite una de alta prin diguri mici. Tablele se despart una de alta prin canalul de alimentație (pe partea stângă a tablei) și prin cel de scurgere (pe partea dreaptă).

Detalii asupra culturii.

Pământul se ară de 2 ori pe an, indiferent în ce timp, de oarece apa revărsată peste arătura eventuală întărită, o înmoaie. Arătura astfel acoperită cu apă se petezește cu tîvlușul, pentru ca nici un bulgăre să nu iasă afară din apă. După această netezire se efectuează semănatul. Data semănăturii este 7—8 Mai. Fixarea acestei date se datorează temerii de gerurile obișnuite pe la 12—14 Mai, cari ar putea să primejduiască semănăturile încolțite.

Cantitatea necesară de sămânță este de 80 kg. la jugăr. Semănatul se face cu mână. Sămânța este prealabil înmuiată (timp de 48 ore). În apa tulburată cu grebla, se aruncă sămânța fără ca să fie acoperită cu pământ, adâncimea apei fiind de 4 c. m. Se urmărește încolțirea semințelor cu mare atențiune, pentru că în epoca formării rădăcinilor, apa trebuie să se scurgă de tot, timp de 5 zile, pentru a favoriza înrădăcinirea și să evita smulgerea sau chiar ruperea rădăcinilor giugașe din pământ, de către valurile apei ce le-ar provoca vântările.

După aceasta urmează introducerea din nou a apei, tot la înălțimea de 4 cm. În această apă reinolțită plata va eși în cu-

rând la suprafață, și având căldură medie de 20% C., în curând, formează o frumousă peluză verde-închisă deasupra apei.

Planta continuă creșterea și apă până la 30—40 cm. înălțime.

Buruienile aquatice cari încep să se dezvolte, se plivesc de către femei, aceasta este cea mai importantă lucrare de întreținere a culturii orezului. În deosebire mohoral de baltă dă mult de lucru, prin asemănarea lui cu planta tânără de orez, deosebit de-se numai prin culoarea roșatică a nodurilor, pe când orez este verde.

Pe la sfârșitul lunii Iulie planta de orez înfrățită, are 6—1 lăstari și peste puțin înflorește.

Către mijlocul lunii Septembrie se coace și capătă o culoare gălbuie. La această maturitate se înălțură cu totul apă și cultura se menține scursă timp de aproximativ 4 zile, în care pământul este puțin svățat, se începe recolta (secerișul). Secerișul se poate face numai cu secerea: legăturile făcute se pun în grămezi mici, pentru se usca, apoi se leagă în snop și se așează în clăi; cele cărăzări vor trebui treierate mână. Treieratul merge cu mare speed—500 saci pe zi, cu o mașină de 8 Hp.

Patele treierate, în cazul că se vor putea pune uscate clăi, se pot folosi ca nutreț; în altă caz se cără și se treieră în timp umed, și mucelesc și pot servi decât ca așternut. cazul când timpul treieratului fost nefavorabil, boabele pentru a fi înmagazinate vor trebui căcate, la aer, soare sau chiar cu cătoare speciale.

Urmează un tratament de svățare ulterioară întors fii cu lopețile la intervale, timp o luată.

TRIBUNA LIBERA.

Campionatele regionale de atletism din Braşov

În zilele de 17 și 18 Mai a. c. s'au ținut campionatele de atletism ale regiunii Braşov, la cari au luat parte numai Clubul Colțea și Clubul Sportiv al Trupelor de Munte „Braşovia” și un concurent din K. S. E. (Târgul Săcuilor) și doi concurenți din M. T. E. (muncitorii din Braşov).

Este de regretat, că n'a participat la concurs și Clubul Olimpia, care din cauza nedreptăților, ce i s'a făcut de către **Comitetul Regional**, a renunțat de a mai participa la campionate până ce nu i se va da deplină satisfacție. Participarea acestui Club ar fi schimbat adânc raportul de puncte în defavorul Clubului Braşovia.

Desigur, întrecerile acestea ar trebui să constituie un eveniment, însă, se vede, că mulțimea încă nu le apreciază în deajuns, și astfel în afară de concurenți, puțini, foarte puțini spectatori s'au văzut; ba chiar prelinșii sportmani din Braşov au strălucit prin absența lor.

Concursul în sine s'a redus la o întrecere de puncte, oferită de Clubul Braşovia, care a înscris la concurs o puzderie de elemente fără nici o valoare atletică, cu excepția Domnilor Locotenenți Scârnciu și Șuster, și câțiva concurenți ai Colței, printre cari se numără vechiul și adevăratul atlet, Căpitanul Pop Zorilă, precum și Căpitanul Cristescu Vintilă, învingătorul maratonului național din 1923. S'au remarcat de asemenea elevii de liceu, cari prin râvnă și aptitudinile lor ne dau multe speranțe, și între cari Dinu Bădescu, face o așa frumoasă figură.

Astfel s'au văzut concurenți — nu-i pot numi atleți, ca să nu ofensez pe cei adevărați, — cari au aruncat ciocanul la 13 metri, au sărit 2 m. 20 la lungime fără elan, au aruncat greutățile la 8 m. 20 și discul nici la 20 m. etc.

Dealtfel, rezultatele dela primele locuri, mai ales la alergări, ne indică atleți submediocri, buni numai pentru Braşov, căci nu întrezărim posibilitatea unei plasări în concursul național cu timpul de 12 secunde la 100 m., 55³/₄ secunde, la 400 m. etc.

Întrecerea pentru câștigul de puncte, de care vorbeam mai sus, a fost stimulată și de juriu, care prin inclinarea sa a stricat mai mult de cât prin necunoașterea regulamentelor sportive. Juriul era compus din 6 membri din Braşovia și unul din Colțea, pe când după dreptate trebuia, ca juriul să fie compus din membri tuturor societăților participante). Desigur, a proteja culorile clubului tău este laudabil; dar când s'a încredințat nepărtinirii tale judecarea unei cauze, este inadmisibil să procedezi contra dreptății, fără să fi atins de judecata, celora, cari te observă.

Ca să ilustrez părtinirea juriului este destul să spun, că orice contestație făcută de către Clubul Colțea a fost rezolvată în favoarea Clubului Braşovia; la stafeta olimpică un alergător din Braşovia a alergat în afară de pistă, acest lucru a fost observat de un membru al Colței, care a atras atențiunea unui membru din juriu, chiar în fața căruia s'a comis această neregulă, însă acest membru al juriului n'a reacționat de fel. „Tot din aceasta cauză cursa de 10.000 m., la care Căpitanul Cristescu V., nu are rival, a fost eliminată pentru motiv, că nu ar fi fost concurenți, de și Colțea a înscris la această probă 5 membri.

În ce privește incompetența juriului trebuie menționat, că pista n'a fost măsurată înainte de concurs ci abea în 2-a zi în urma cererii unui concurent. Astfel un Domn membru al juriului a susținut, că lungimea pistei este de 341 m.; după altul 336 m. și după altul 366 m. când măsurătoarea făcută, în a 2-a zi de concurs, a dat 327 m. și 70 c. m.

Deasemenea la 400 m. garduri s'a atras atenția juriului că primul gard depe locul 3-lea de alergare a fost așezat la 65 c. m. mai aproape de cât celelalte garduri, (la care s'ar răs-puns de un domn membru al juriului, că 65 de c. m. n'are nici o importanță!!

Mă rog! aceasta este sport? Nu știu care nu va rade!... Nu ne putem reține mirarea, că „Brassói Lapok” numărul 116 din 21 Mai a greșit (nu vreau să zic intenționat) câteva rezultate, și avem nădejdea, că în curând va observa aceasta și va rectifica.

Tot astfel va rectifica și raportul de puncte dela 82 pentru Braşovia și 50 pentru Colțea la 70 pentru Braşovia și 49 pentru Colțea, socotind punctele la 3 pentru locul 1, 2 pentru locul 2 și 1 pentru locul 3 iar nu 4+2+1, cum îi place să facă socoteala!

Deasemenea nu trebuie pierdută nădejdea, că în viitoarele concursuri atletice cei nechemăși nu vor mai fi lăsați să insulte, cu totala lor nepriecere, munca adevăraților atleți, iar juriul va arăta întradevăr dragoste și nepărtinire atleților, precum și pregătire pentru rostul lor.

Dăm mai jos rezultatele tehnice:

200 metri plat.

1. Locot. Scârnciu 25" (Braşovia).
2. Fulea (Colțea).
3. Rădulescu (Braşovia).

Aruncarea greutății.

1. Căpitan Pop Zorilă 11'10 metri (C.).
2. Lt. Medeleanu 9'70 m. (Br.).
3. Sublocot. Grecescu 9'10 m. (Br.).

Salt lungime fără elan.

1. Locot. Scârnciu 2'74 m. (Br.).
2. Dinu Bădescu 2'59 m. (C.).
3. Rădulescu 2'54 m. (Br.).

Salt înălțime fără elan.

1. Dinu Bădescu 1'20 m. (C.).
2. Munteanu (Br.) 115 m.
3. Rădulescu 1'10 m. (Br.).

400 m. plat.

1. Locot. Scârnciu 55³/₄" (Br.).
2. Fulea (C.).
3. Tânț (C.).

1500 m. plat.

1. Zaharie 4'40" (Br.).
2. Căpt. Cristescu V. (C.).
3. Tescula (Br.).

Prăjina.

1. Locot. Pențea 2'65 m. (Br.).
2. Locot. Munteanu 2'40 m. (C).
3. Csiki 2'30 m. (Br.).

110 m. garduri.

1. Dinu Bădescu 21" (C.).
2. Wagner (C.).

Afară de concurs: locotenentul Neacșu în 18²/₅". („Unirea” Timișoara).

300 m. plat.

1. Zaharie 2'20" (Br.).
2. Logiade (Br.).
3. Pletea (Br.).

Salt lungime cu elan.

1. Dinu Bădescu 5'88 m. (C.).
2. Scârnciu 5'72 m. (Br.).
3. Cpt. Pop Z. 5'65 m. (C.).

200 m. garduri.

1. Locot. Scârnciu (Br.) 29³/₄.
2. Popescu (Br.).
3. Tânț (C.).

Triplu salt.

1. Dinu Bădescu 11'18 m. (C.).
2. Copăceanu 10'62 (Br.).
3. Constantinescu 9'97 m. (Br.).

Aruncarea ciocanului.

1. Căpt. Pop Zorilă 21 m. (C.).
2. Gavrilă (Br.) 19 m.
3. Titieni (Br.) 13 m. 30 cm.

4, 100 m. stafetă.

1. Braşovia A. 48³/₄".
2. Colțea.
3. Braşovia B.

100 m. plat.

1. Locot. Scârnciu 12" (Br.).
2. Locot. Schuster (Br.).
3. Sblcot. Petri (C.).

Aruncarea discului.

1. Căpt. Pop Zorilă 37'00 m. (C.).
2. Căpt. Dimitriu 31'55 m. (Br.).
3. Locot. Schuster 27'50 m. (Br.).

Afară de concurs căpitanul Pop aruncă la 39'30 m.

Aruncarea sulitei.

1. Lt. Medeleanu (Br.) 42'75 m.
2. Mițaru (Br.) 40'10 m.
3. Pistol 37'30 m.

Salt în înălțime.

1. Copăceanu (Br.) 1'50 m.
2. Pietrariu (C.) 1'45 m.
3. Munteanu (Br.) 1'40 m.

5000 m.

1. Căpt. Cristescu V. (C.) 17'51³/₄".
2. Teianu (C.).
3. Moțea (C.).

Stafeta olimpică.

1. Braşovia A. 46²/₅".
2. Colțea.
3. Braşovia B.

Ministerul Justiției

Comisiunea de Naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române se publică următoarea cerere de naturalizare spre știința acelor cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art 23 din zisa lege:

Domnule Ministru,

Subsemnatul Andor E. Kuttner, de cetățenie ungară, domiciliat în Braşov, Str. Prundului 37, funcționar al Soc. Anonime Ardelene pentru Industria Forestieră, Braşov, cu onoare vă rog să binevoiți a mi admite dobândirea naționalității române prin naturalizare.

În sprîinul cererii mele alături actele cerute de lege și anume: a) Certificatul de botez, b) Declarația de renunțare la cetățenia ungară, c) Certificatul dovedind că de la 1916 și până în prezent trăiesc fără intrerupere în mod permanent pe teritoriul țării, d) Certificatul de moralitate al Primăriei orașului Braşov și e) Certificatul dovedind că posed mijloacele de întreținere și posibilitatea de a-mi asigura existența.

În speranța unei rezolviri favorabile vă rog a primi, D-le Ministru, asigurarea deosebitei mele stime și considerațiuni.

1-1 (ss) Andor Kuttner,

Serbările dela Blaj

La grandioasele serbări aniversare cari au avut loc în zilele de 14 și 15 Mai au luat parte aproximativ 3000 elevi și eleve sosiți din toate unghiuurile țării împreună cu profesorii lor.

Iată numele școlilor reprezentate, cari au luat parte la concursurile de gimnastică și la conductul etnografic:

Licee de băieți: „Mihailu Vi-teazu”, București (2 prof. 40 elevi), „Gh. Coșbuc”, Năsăud (2 prof. 22 elevi), „Radu Greceanu”, Slatina (2 prof. 6 elevi), „A. Vlaicu”, Orăștie (2 prof. 30 elevi), „A. Muresianu”, Dej (3 prof. 32 elevi), „Mihailu Vi-teazu”, A. Iulia (1 prof. 30 elevi), „Papiu Ilarian”, Târgu-Murăș, (2 prof. 30 elevi), „C. Brediceanu”, Lugoj (2 prof. 32 elevi), „P. Mator”, Gherla (2 prof. 20 elevi), „S. Micu”, Șarmas (2 prof. 12 elevi), „E. Gojdu”, Oradea-mare (6 prof. 67 elevi), „Gh. Barilțiu”, Cluj (3 prof. 30 elevi), „Radu Negru”, Făgăraș (5 prof. 32 elevi), „Regele Ferdinand”, Turda (4 prof. 30 elevi), „Al. Odobescu”, Bistrița (2 prof. 80 elevi), „Gh. Lazăr”, Sibiu (3 prof. 30 elevi), liceul din Sălontamare (1 prof. 22 elevi), „Vas. Lucaci”, Careii-mari (3 prof. 15 elevi), „Sf. Petru și Pavel”, Ploiești (6 prof. 35 elevi), „Sf. Sava”, București (3 prof. 35 elevi), „T. Cipariu”, Ibașfalău (7 prof. 72 elevi), „T. Malorescu”, Aiud (3 prof. 30 elevi), „Gh. Șincal”, Baia-mare (1 prof. 30 elevi), „Decabal”, Deva (2 prof. 6 elevi), liceul din Sighișoara (2 prof. 50 elevi), liceul român din Odorheiul săcuesc (1 prof. 16 elevi), „Văcărescu”, Târgoviște (1 prof. 15 elevi), „M. Nicoară”, Arad (1 prof. 30 elevi) lic. Târgu-Măgurele (1 prof. 25 elevi), lic. Cămpulung (1 prof. 19 elevi), „Căza Voară”, Huși (1 prof. 15 elevi), liceul Constanța (1 prof. 12 elevi) și liceul Alexandria (1 prof. 24 elevi).

Licee de fete: „Regina Maria”, Cluj (5 prof. 30 elevi) „Oltea Doamna”, Oradea-mare (3 prof. 20 elevi), „Unirea” Târgul Mureș (4 prof. 25 elevi), liceul Ploiești (3 prof. 35 elevi), liceul Sibiu (2 prof. 40 elevi) liceul Bărlad (4 prof. 5 elevi).

Școli normale: Băieți, Târgu-Murăș (1 prof. 30 elevi), băieți Slatina (2 prof. 2 elevi), băieți Cluj (11 prof. 30 elevi), băieți Oradea-mare (3 prof. 40 elevi), băieți (gr. cat.) Oradea-mare (3 prof. 21 elevi), băieți, Cămpulung (1 prof. 12 elevi), băieți și fete (ortodoxă), Arad (1 prof. 11 elevi, 6 elevi), fete, Băiaș (5 prof. 18 elevi), fete, Lugoj (6 prof. 35 elevi), fete, Cluj (7 prof. 30 elevi), fete (gr. cat.) Gherla (1 prof. 10 elevi) și băieți, Huși 1 prof. 16 elevi).

Alte școli: Ș. sup. de comerț, Târgu-Murăș (2 prof. 20 elevi și 10 elevi), șc. de conductori tehnici, Cluj (30 elevi), șc. tehnică de aviație, Mediaș (4 prof. 30 elevi, școlii medii de fete, Alba-Iulia (3 prof. 30 elevi), Gherla (2 prof. 10 elevi), Baia-mare (4 prof. 25 elevi), Dicioșanmărtin (2 prof. 20 elevi), Dej (2 prof. 20 elevi), Turda (5 prof. 30 elevi), Sighișoara (3 prof. 22 elevi), Uioara (1 prof. 30 elevi), Sibiu (1 prof. 8 elevi), Orăștie (2 prof. 15 elevi), Aiud (2 prof. 16 elevi); școli medii de băieți, Dicioșanmărtin (3 prof. 20 elevi), Sebeșul săses: (2 prof. 10 elevi), Sibiu (1 prof. 25 elevi), Aiud (1 prof. 10 elevi), Uioara (2 prof. 30 elevi), Hășeg (1 prof. 30 elevi), Lupeni (1 prof. 4 elevi); șc. sup. de comerț, Cluj (1 prof. 25 elevi); școlii de arte și meserii, Hășeg (1 prof. 30 elevi), Baia-sprîie (1 prof. 26 elevi), Odorheiul săcuesc: (2 prof. 17 elevi), Târgu-Murăș (1 prof. 30 elevi); șc. comerc. de băieți și fete Sibiu (3 prof. 19 elevi), șc. medii băieți și fete, Huneșoara (2 prof. 32 elevi și 12 elevi); școlii primare, Mediaș (6 inv. 55 elevi) și din toate satele învecinate cu Blajul.

Lloyd 2480.

Adr. telegr: „ECHO” „DERMATA” CLUJ.

este marca celor mai bune

G H E T E

FRĂȚII RENNER & Co. FABRICA DE PIELARIE S. A.

325 10 - 34

Rador No. 1252.

CUM NE CURĂȚIM SANGELE ȘI NE ÎNTĂRIM TRUPUL

BROȘURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CĂSĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO. CERETI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECĂM DE REUMATISM ȘI GUTTA

BROȘURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CĂSĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO. CERETI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

386 12-12

Saxonia Nr. 2575

AVIZ

Subsemnatul, prin prezenta, am onoare a aduce la cunoștința onoratel mele clientele, că am început fabricarea

BRÂNZETURILOR

mele și anume: a **Brânzei secuesti** și a **brânzei Liptauer** și rog pe stimați consumatori să binevoiască a fi cu atențiune la marca

„L I C A”

fiind numai acele produse identice și preparate în fabrica, mei care poartă amintita marcă.

Industria pentru fabricarea alimentelor „L I C A”

Reprezentantul pentru Braşov, Reinhold Heitz.

Karol Albrecht, Sibiu.

507 2-2

ULTIMA ORA

SOMAJUL IN INDUSTRIA ROMANEASCA

— Inchiderea fabricelor în legătură cu construcțiunile

— Portile tuturor fabricelor se vor închide în curând, dacă va mai continua criza în forma de azi. —

Știri rele ne vin din întreaga țară, în ceea ce privește criza grea, dezastruoasă, în care se zbat întreprinderile industriale.

În primul rând, fabricile de ciment și var, apoi de cherestea — cari au magazii pline — au închis porțile. Lucrătorii rămân pe drumuri.

La Azuga ca și în alte părți se anunță închiderea fabricelor — domnind o vie agitație între lucrători și muncitori.

Vorbind cu un industriaș de pe valea Prahovei ni-a spus:

— Magaziile noastre sunt pline. Ce-am vândut, am vândut pe credit. Nu sunt bani, nici la sate, nici la orașe. Cum să mai continuăm fabricația, în aceste condițiuni?

Vom închide în curând, cu toții, porțile fabricelor.

Afirmarea de mai sus am controlat-o în cercurile industriilor ardelen. Aceștia ni-au spus că sunt sugrumați de criza ce bântuie țara pe urma politicii financiare a guvernului.

„Pe fiecare zi se înrăutățește situația. Ceea-ce pierdem acum, nu se va putea repara într'un șir de ani întregi — ni-a spus unul dintre acești industriași.

„Dezorientarea produsă de o politică de amânare a soluțiilor ce vor trebui luate în cele din urmă, ni duce la situația în care industria noastră rămâne în urma celei străine și nu va putea trăi decât cu mari taxe de import, de apărare a fabricelor ce se vor mai putea salva din criza de azi. Ceea-ce nu înseamnă o estinare a trailului pentru multă vreme.”

Politica de protecționism specific liberalilor în dauna consumatorilor — adică a poporului — găsește azi aplicarea ei, fiindcă guvernul nu știe ce să facă pentru ca industria noastră să poată trăi, cu toată concurența străină, dar nu în detrimentul țării.

„Industria națională nu trebuie să fie militată. Astăzi ea fost adusă în starea aceasta nenorocită”...

În legătură cu cele de mai sus, același industriaș ni-a spus:

— M. ntalitatea guvernului ne-a dus azi la mari taxe de export făcând imposibil exportul nostru, și la nepuțința producției românești față de cea străină, care vine să ne concureze chiar aci acasă.

„Este un cerc vicios: producția națională a fost impledicată și îngreunată prin scumpetea capitalului — dând măruri foarte scumpe — în același timp punându-se taxe mari la export, astfel ca să nu mai poată fi desfășurată pe piețele străine.

„E o operă criminală, inconștientă credem, de dragul unei fiscalități vamele exagerate. Cu propria-ți armă ucizi astfel copilul ce l-ai crescut cu mari greutăți” — a încheiat distinsul nostru convorbitor.

Din declarațiile de mai sus, cari sânt numai constatări și nu dau soluții — fiindcă nu a fost în intenția convorbitorului nostru să le dea — se vede că dezastrul nostru economic crește pe fie-care zi, negăsind oamenii la guvern care să-l oprească în drum.

Urmările, să nu se uite, nu vor privi numai pe cei loviți în capitalurile investite în industrie — ci vor provoca crize grave sociale. Mișcarea vie din rândurile muncitorilor trebuie să dea de gândit, mai ales că se produce în momentul în care dezastrul, de care vorbim, lovește deopotrivă masele populare în mizerie.

In chestiunea Ortelnatului U. F. R.

O scrisoare.

Brașov, 23 Mai 1924.

Domnule Director,

Cu onoare Vă rog să binevoiți a da loc în prețutul Dvoastră ziar următoarei în dreptări:

În ziarul „Carpații” No. 230 din 17 Mai a. c. a apărut un articol cu privire la inspecția făcută la Orfelinatul U. F. R. de Dna inspectoare gen. Niculescu. La finea acestui articol se accentuiază o declarație, ce ași fi făcut-o eu și care declarație a fost din eroare greșit interpretată. La întrebare, cum au fost și cum sunt fetele ca purtare, am răspuns:

„În general cele mai multe sunt bune, cuminte și învățate; bine; sunt însă și cazuri izolate, în care și-au uitat de sine, blestemându-se între ele pe mormântul părinților lor. Aceste cazuri însă au dispărut cu timpul și astăzi ne bucurăm de o bună purtare a lor.”

Acesta e purul adevăr, în acest sens am vorbit, iar nu în sensul interpretat.

Primiți, Dle Director, asigurarea stimei mele

Reve N. Oancea,
directoarea Orfelin. U. F. R.

În ziua de 19 Mai am pierdut un portmoneu cu următoarele acte: Un act militar (dovadă) cu numele Andrei Cioric, contig. 1919, buletin de înscriere, bilet de identitate, un buletin de moarte și o chitanță dela percepție. Toate acestea le declar nule în mâna or cui ar fi. Acel ce le va găsi este rugat a le trimite pe adresa: Andrei Cioric, Strada Simbolului No. 23 București. 528 1—1

10 MAI

Aniversarea zilei de 10 Mai st. v. s'a sărbătorit deasfădată la Brașov cu un deosebit fast. Dimineața la orele 9 tinerimea școlară dela toate școlile din Brașov s'a întrunit în piața Berthelot, unde au rostit cuvântări ocazionale d-l prof. Moșolu și directorii liceului sășesc și a celui unguresc. Corul liceului „Anereiu Șaguna” condus de d-l prof. N. Oancea a executat imnul regel iar muzica militară a executat cântece patriotice.

La orele 10 $\frac{1}{2}$ s'a oficiat în Piața Libertății un serviciu religios solemn, la care au asistat armata, școlile, societățile și o multime enormă de cetățeni. Cântările liturgice au fost executate de corul ofițerilor condus de d-l căpitan Baștea. Părintele protopop Hamsea, într-o frumoasă cuvântare, a arătat importanța zilei 10 Mai, în care neamul românesc sărbătorește înfăptuirea unirii tuturor Românilor.

Terminându-se serviciul religios d-l general de corp Olteanu, însoțit de d-l general Butunoiu, comandantul garnizoanei, de prefectul județului dr. Ciurea și numeroși ofițeri a trecut în revistă toate școlile și societățile, cari au aclamat cu urale pe Suverani. Urcându-se apoi pe col, d-nii general Olteanu, Butunoiu, însoții de mai mulți ofițeri superiori, au trecut în revistă armata, care formase un careu în Piața Libertății și era înșirată de-a lungul străzii Principele Carol până sub Strajă.

La orele 12 a început defilarea pe bulevardul Regele Ferdinand. Au defilat: școlile românești, cele sășeci și cele ungurești. Au urmat apoi societățile cu drapelulelor și anume societățile: Lumina, Roșiorii, Păjiștenii, Costenii, grupuri de Junii tineri, bătrâni, curcani și Brașovecheni și „Martirii Neamului”, Defilarea a încheiat-o armata, care a avut o înaltă adreabilă.

Defilarea a durat peste o oră, asistând la ea mii de cetățeni cari aclamau tinerimea școlară și armata.

Terminându-se defilarea a urmat recepția la prefectură, iar după amiază jocuri sportive pe terenul de sub Strajă.

Vanzători specialiști manufactură și coloniale, caută Cooperațiva „TRICOLORUL” din stațiunea climaterică Bușteni, județul Prahova.

Se preferă buni aranjatori de vitrină și interior, cari vorbesc pe lângă limba română și germană sau ungară. 447 2—3

Giorapi barbătești, asortimentul cel mai mare la Francisco Gross.

341 4—0 Saxonia 2272.

INFORMAȚIUNI

M. Sa Regele a sosit Miercuri la ora 10 dim. în Capitală, reîntorcându-se din străinătate. La gară l s'a făcut o primire oficială, fiind întâmpinat de A. S. R. Principele Carol și Principesele Elena și Ileana, de membrii guvernului, autoritățile civile și militare. Mulțimea, care staționa pe ambele trotoare a ovacionat îndelung cortegiul regal, aruncând flori în trăsura regală.

Pentru școala din Săliște. În ședința de Miercuri a Camerei, părintele I. Lupaș a făcut apel la marinitia deputaților de-a încuraja inițiativa luată de comitetele școlare din Săliște (jud. Sibiu) pentru strângerea unui fond destinat construirii unui local de școală în Săliște, renunțând la diurna pe o zi în acest scop. Adunarea a primit cu aplauze apelul părintelui Dr. I. Lupaș.

Colecta pentru ajutorarea studenților, întreprinsă de ziarul „Universul”, a atins suma de 3 milioane lei.

Cazul de contrabandă al ministrului J. Th. Florescu a fost confirmat de acest politician prin răspunsul care l-a încercat să l dea în „Viitorul”. Anume a recunoscut că d-sa nu s'a lăsat vămuț la graniță și că a omenințat pe vameș; că vameșul a înșințat vama București, că a fost pus să plătească o taxă vamală de 150 lei. Suma nu privește cazul: dovada contrabandei de mătase s'a făcut odată ce a avut ascunse în cuferele „diplomatice” lucruri prohibite la import.

Un prefect liber! arestat, — acuzat ca este periculos ordinei și liniștii țării.

Cel arestat se numește Cazan, prefect de Hotin. Ce se petrece în Basarabia, dacă autoritatea superioară militară din Cernăuți ordonă arestarea reprezentantului guvernului în jud. Hotin?

Se știe că politica „națională” a d-lui Inuleț se remarcă prin manifestațiile anti-patriotice ale acoliților săi din Basarabia.

Autoritatea militară din Cernăuți justifică actul său. Ce zice guvernul patrioților?

Necrolog. Duminecă în 15 Mai a încetat din viață după scurte suferințe d-na Elena Ludu n. Zătică, tână soape a d-lui notar Traian Ludu din Prejmer, în etate de 19 ani. În mormântarea a avut loc Marți în comuna Bod, defuncta fiind petrecută la mormânt de întreaga comună și numeroși cunoscuți veniți din Brașov și din satele vecine.

Odihnească în pace. Transmitem familiei îndoliate sincere condoleanțe

Locale

Pompieri militari în Brașov — vom avea în curând, organizându-se serviciul cum este în București și alte orașe mari.

Cazările pentru pompieri se construiesc lângă vechea fabrică de gaz din str. Neagră. Deocamdată se fac temeliiile clădirii

Domnii membrii ai Reuniunii de înmormântare din Brașov-Scheiu sunt rugați să binevoiască a se întruni mâine Duminecă în 25 Mai la „Brașoveana” ora 9 a. m. spre a lua parte în corpore la parestasele ce se vor oficia în muzica Bisericii din Scheiu spre odihna sufletelor membrilor decedați.

La ora 3 p. m. Reuniunea își va ține adunarea generală.

Brașov, 25 Mai 1924.

N. Baboie, secretar.

Un urs de 6 ani a fost pușcat zilele trecute de dr. Negriță pe partea spre Timiș a Postorului.

Cununie. Mâine, Duminecă, la ora 5 p. m. va avea loc în Biserica Sf. Treimi de pe Tocile cununia religioasă a d-șoarei Sultănică Bidu cu d-nul Ionel Ghighiță.

Malal. Societatea Junilor Brașovecheni, aduce la cunoștința on. public, că în 22 Iunie (prima Duminecă după Rosalii), își va ține excursiunea obișnuită în Ștejeriș. Plecarea va fi la ora 9 a. m. dela Vătaful, str. Băliilor, în frunte cu muzica militară. În caz de timp nefavorabil se va amana pe săptămâna viitoare. — Comitetul.

Atragem atențiunea publicului nostru asupra marelui depozit de stoffe de haine bărbătești și de dame Szava & Popovici, care s'a deschis în strada Neagră No. 51. Depozitul este asortat cu toate stoffele moderne din diferite fabrici ale țării și din străinătate.

Clubul Sportiv Colțea, Brașov face cunoscut, că nu va participa la campionatele de tenis, cari vor avea loc în zilele de 23, 24 și 25 Mai a. c. pentru motivul, că la campionatele regionale de atletism, cari a avut loc la Brașov în 17 și 18 Mai, Onoratul Comitet Regional a nedreptățit și jignit Clubul Colțea în felul următor:

1. În juriul pentru campionate a fost pus un slăgur membru din Colțea și șeace din Brașovia.

2. Toți comisarii de pistă și controlorii au fost numiți din Brașovia și nici unul din Colțea.

Ai dureri de gât, tuse, răgușeală. Faci o gargară cu Kaiser-Borax. Și ai și scăpat de toate astea. 6—0

LA RESTAURANTUL TRANSILVANIA

IN SESONUL DE VARĂ

ORCHESTRA COSTICA DUMITRESCU

Cunoscută în țară și în centrele mari europene.

— Orchestră clasică și națională, de primul rang —

Concertează zilnic dela 12—2 d. a.

și seara dela 7—1 noaptea.

524 2—3